

Sant Joan

Nº 187 - 5 SETEMBRE 1.986

REVISTA QUINZENAL

Pintada popular de murals al passeig Joan
Mas. Subvencionada per la Direcció General de Joventut del

GOVERN BALEAR

Durant la pintada popular de murals
Vista general dels murals

Revista SANT JOAN

Nº 187 - 5 de setembre de 1.986

Edita: Centre Cultural de Sant Joan

Adreça: Carrer Pirncesa, 24

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Depòsit Legal P.M. 2-1979

DIRECTOR: Carles Costa Salom

REDACTOR EN CAP: Jaume Bonet Company

EQUIP DE REDACCIÓ:

Toni Bauçà Matas

Francisca Barceló

Josep Gayà Rotger

COL.LABORADORS:

Miquel Florit Huguet

Joan Jaume Nigorra

Antònia Costa Bauçà

Maria Company Nicolau

Benigno Company Pérez

Lluís Pomar

P.J. Amengual Bestard

Tomeu Mulet Ramis

Miquel Mulet Coll

NOTA:

Els articles publicats en aquesta revista expresen únicament l'opinió dels propis autors.

SUMARI

Concurs de gloses

Festes Patronals

Exit de participació

De per la vila

Acampada - 86

Un assassinat a S'Hostalet

Pòrtol: Olles... i pebres

Nuestros pecados

MATRIMONI

El dia 5 del passat mes de maig es varen casar Antoni Font Antich i Antonia Bonet Antich. Ennorabona

FESTES DE SANT MIQUEL - CALONGE
V CONCURS DE GLOSES

BASES:

Tema: "FLORA I FAUNA DE MALLORCA".

(Els glosats tendran relació amb els arbres o plantes, o animals de la nostra - Illa).

Podran participar-hi tots els glosadors que ho desitgin, sense distinció d'edat ni sexe.

L'extensió mínima serà de vuitanta versos escrits en la nostra llengua.

Els glosats han de ser originals, no poden haver estat premiats a altres certàmens.

Els glosats seran enviats a la Comissió de reses de Calonge abans del dia 18 de setembre.

Els treballs es presentaran per duplicat i escrits a màquina.

Els glosats aniran acompanyats d'un sobre que contengui nota amb el nom, llinatges, adreça i telefon de l'autor. Els glosadors que vulguin conservar l'anonimat, hauran constar un lema que es repetirà damunt el sobre esmentat.

El Jurat serà anomenat per la Comissió de reses i el seu veredicté sera inapel·lable.

El veredicte del Jurat es fara public en el decurs de les Festes de Sant Miquel, així com també l'entrega del premis.

La participació en aquest concurs, presuposa l'acceptació d'aquestes bases.

Premis:

Primer premi 10.000% i objecte commemora

Segon premi 5.000% " "

Segon premi (autors locals) 5.000% "

Festes Patronals

El pasado día 30, el Presidente de la Comunidad Balear, Sr. Gabriel Cañellas efectuó una visita a nuestra villa, para presidir el acto de presentación de la VII Memoria Municipal y durante el cual nuestro alcalde Juan Barceló Matas, anunció su decisión de dejar la alcaldía, después de diez años de presidir el Consistorio.

Presento esta publicación anual del Ayuntamiento, el alcalde, explicando el motivo y la información de la misma, para después sorprender a todos con su decisión de renuncia al cargo, argumentando motivos familiares que le dificultan su entrega al servicio del pueblo. Decisión que no ha sido bien acogida, pues puede denotar una crisis o problemas internos que al parecer no existen, toda vez que la gestión puede considerarse buena, a tenor de las obras realizadas y de las que se están realizando, además de existir un proyecto de un local para la 3ª Edad, en el cual ha trabajado con entusiasmo y es una vieja aspiración del Sr. Barceló. Luego en su parlamento el Sr. Cañellas, mostró su extrañeza por la decisión del alcalde, recordó su primera visita y ofreció su colaboración diciendo que los proyectos de la villa serían bien acogidos en la Comunidad Autónoma.

La Memoria Municipal, que ha sido repartida a todos los vecinos es una publicación digna en la que después de una salutación del alcalde y primer teniente de alcalde, expone acuerdos, planos, realizaciones, proyectos, presupuestos y situación económica de un año de labor municipal.

OTROS ACTOS DE LAS FIESTAS PATRONALES. Las fiestas patronales celebradas durante los días del 28 al 31 de agosto han sido participadas en todos sus actos. La "Revetla", estuvo amenizada por la Banda de Música de Mañacor que nos ofreció un selecto concierto. Los fuegos de artificio superaron en vistosidad a los de estos últimos años.

La misa concelebrada por los religiosos sanjuanenses, presidida por nuestras autoridades y con la interpretación del "ball de l'Oferta" fue una buena celebración en honor de nuestro Patrón.

La representación de la obra "El

tio de l'Havana", del galardonado Tous y Maroto, a cargo de un grupo de aficionados de la localidad fue una novedad acertada dentro de nuestros festejos. La feliz interpretación fue muy aplaudida y tendrá que ser nuevamente representada el próximo domingo. También fue novedad la pintada de murales en el Paseig Joan Mas, donde mas de treinta participantes niños y jóvenes demostraron sus buenas cualidades pictóricas.

Como siempre el desfile de "xeremies, dimonis i capsgrossos" puso animación en las calles. También animadas resultaron las veladas de "Musica i Ball" y la de gimnasia rítmica con la que finalizaron las fiestas.

Los deportes en las Fiestas. En la parte deportiva hubo: motociclismo, baloncesto, voleibol, futbol con la victoria del Sant Joan frente al Barracar, diada de ciclismo y carreras pedestres.

LOS DEPORTES EN LAS FIESTAS

Motociclismo.-

También este año hubo pruebas de habilidad y Gimkama motociclista en la calle Mayor, venció Gabriel Jaume con un margen de cuatro segundos sobre Rafael Nigorra.

Diada ciclista.-

Este año por vez primera hubo una diada completa de ciclismo. Las pruebas empezaron a las 10'30 con una carrera denominada de sociales, con un circuito por las poblaciones vecinas. El vencedor fue Antonio Giménez y el primer local clasificado fue Jaime Jaume y a continuación Antonio Matas. Durante el recorrido hubo diferentes pruebas para niños y jóvenes de la localidad en el circuito urbano acostumbrado.

Por la tarde y en el circuito urbano hubo pruebas para cadetes, juveniles y aficionados, finalizando la última prueba a las 20 horas.

En Cadetes venció: Francisco Femenias

En Juveniles venció: Antonio Porras

En Aficionados venció: José Juan.

Carreras pedestres.-

Como colofón de las carreras de "Joies" se disputó una interesante prueba atlética a la distancia de 2000mts. Cada una de las diferentes categorías aumentó

Aquest poble

en unos metros la distancia, al final se impuso Catalina Karmany seguida de Antonio Oliver.

Futbol.-

El C.D. Sant Joan se enfrentó al U.D. Barracar primero en partido de Juveniles, venciendo los visitantes por 0-1 y luego en equipos de 3ª Regional en estos últimos el triunfo fue para el Sant Joan por 1-0, gol de buena factura conseguido por Munar en un partido entretenido que demostró que los locales pueden tener equipo para afrontar con entusiasmo la temporada.

Plantilla del C.D. Sant Joan (Juvenils)

Juan Jaume

VOLEIBOL

Con motivo de las Fiesta Patronales de Sant Joan, el viernes 29 por la tarde tuvo lugar en el polideportivo de la plaza de la Constitución un partido de voleibol que enfrentó a los equipos del Sant Joan y del Pollensa en categoria gadete.

El partido no fue emocionante como esperaba el público asistente ya que el Pollensa no presentaba dificultad alguna para el Sant Joan, a pesar de que este no se encontraba en su mejor forma ya que durante estos tres meses de verano ha estado de vacaciones descansando de la agitada temporada pero esto no le impidió el claro 3-0 que se consiguió, con los siguientes parciales 15-7 15-10, 15-11. Por ahora no se esperan más partidos de voleibol hasta que empiece la liga que más adelante les mantendremos informados.

Tirada de palomos.-

Se celebró una tirada de palomos, la cual reunió a unos noventa participantes en el campo de tiro de Maià. La prueba era valedera para el Campeonato de Mallorca. Al final se entregaron los trofeos a los vencedores.

EXIT DE PARTICIPACIÓ

La Secció Juvenil del Centre Cultural de Sant Joan, ha organitzat diferents actes durant les Festes Patronals, els quals han estat molt participats.

El divendres tengué lloc al Passeig Joan Mas la pintada de murals, a on hi prengueren part una trentena de joves i que pintaren un total de 10 murals.

La pintada estava patrocinada per l'Ajuntament de Sant Joan i subvencionada per la Direcció General de Joventut del Govern Balear.

Per la nit del mateix dia tengué lloc a l'escola vella la representació de l'obra teatral de J.M. Tous i Maroto,

"El río de la Habana", fou interpretada pel mateix grup de joves i la il·luminació estava subvencionada per la D.G. de Joventut de la Conselleria de Cultura.

El dissabte s'organitzaren jocs a la piscina de la "Torre de s'aigua", hi participaren més de 60 joves i nins en 7 proves diferents.

Voldriem destacar la forta participació a aquestes activitats i a tots els actes de les festes d'aquest any. Aquesta afirmació es compartida pels organitzadors, amb els quals tenguem l'ocasió de fer una xerrada, una vegada acabats tots els actes.

Molts anys.

CASCO URBANO

Contràriament a lo aparecido dias pasados en un matutino isleño, Sant Joan tiene debidamente aprobado el plano de delimitación del casco urbano, según acuerdo de la Comisión Provincial de Urbanismo de Baleares del 8-11-85, como queda demostrado en las páginas de la Memoria Municipal.

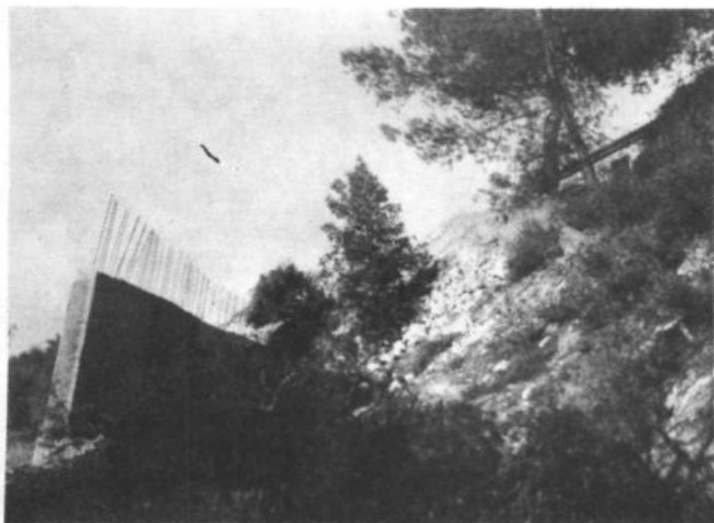
OBRES

Durant el mes d'agost les obres duites a terme al nostre poble per entitats oficials, Consell insular i Ajuntament, es pot dir que han estat nombroses: s'ha aixamplat el carrer sur a la part a on està pensat construir l'edifici per la 3ª Edat. pel mateix motiu s'han obert part dels carrers Molinos i Ramón Llull.

Una obra molt important ha estat la construcció de la paret al carrer d'entrada al camp de futbol. Una paret de formigó que a més d'aguantar el terraple, ha donat uns sis metres d'aixamplada metres que s'han aprofitat per construir la caseta pel bar i servicis.

han estat asfaltats els camins d'Hortella i del raval Aixat, la prolongació del carrer Major a la part de la farinera fins dalt el turó del Raveilar.

La tan disitjada obra al pont del Molí d'aigua, ja ha estat realitzada per la brigada d'obres del C.I.M. Esperam que ja no hi haurà mes accidents a aquest punt negre de la carretera de Sant Joan a Vilafranca.

Paret de Son Juny

FI DE CARRERA

Sempre mos es grat donar la notícia de que un estudiant santjoaner ha arribat al final dels seus estudis i ha obtingut un títol universitari.

En el present any, que sapiguem, son vos les estudiants que han arribat a aquesta meta:

Maria Victòria Bauçà Mestre (filla de Antoni Escolar) llicenciada en Pedagogia Terapèutica.

Catalina Truyols Fluxà (Tinons de Son Gual), llicenciada en Medicina.

Enhorabona a totes dues i a les seves famílies. Endavant i a fer feina amb il·lusió.

DELEGAT A MONTUIRI

El nostre amic Guillem Morlà Jaume, que fou regidor de l'Ajuntament de Sant Joan, fa uns anys passa a viure a Porreres com a delegat de la Caixa de Balears "Sa Nostra", ha estat designat Delegat de la nova oficina de "Sa Nostra" a Montuiri.

CURSET DE NATACIO

Un curset de natació s'ha duit a terme des del dia 15 de juliol al 15 d'agost, organitzat per la Mancomunitat d'Es Pla; els santjoaners anaren a la piscina de Lloret dues hores diàries, 5 dies per setmana i pagaren 500⁰ cada un com inscripció i transport.

AVIS URGENT A TOTS ELS QUI PAGUEN
ELS CUPONS

Estant previst que per el proper any 1.987 els CUPONS que ara se paguen a la Cambra Agrària, siguin substituïts per bolletins mensuals de cotització, per ingressar o pagar a qualsevol banc o caixa, es necessari que tots els que paguen actualment els cupons o siguin afiliats a la Mutualitat Agrària, passin per l'oficina de la Cambra Agrària abans del dia 20 de setembre, han de presentar el Document Nacional d'Identitat.

tot això interessa molt als afiliats, ja que han de complimentar una fitxa, que les garanteixi el rebre els nous bolletins per pagar l'any que vé, i també rebre tota l'informació necessària.

Miquel Florit Huguet
Secretari de la Cambra
Agrària Local

BARTOMEU VAQUER A SINEU

L'amic Tolo Vaquer, fins fa uns quans dies Delegat de la Caixa de Pensions a Sant Joan, nos demenà la publicació de unes reixes de despedida, dirigides a tots els santjoaners, devant l'impossibilitat de despedir-se personalment de tots els coneguts i amics. El que feim amb molt de gust, una vegada es ja a Sineu, el seu nou lloc de feina.

Bartomeu Vaquer Ferrer, Tolo" per tothom, va néixer a Felanitx el 29 d'agost de 1.954.

Estudià a la Universitat de Deusto (Bilbao) a on es llicencià en Ciències Econòmiques i Empresarials. Ingressà a la Caixa el 1-3-79, sent el seu primer treball a l'oficina Principal de Palma.

Vingué a Sant Joan com a Delegat de La Caixa, quan s'inaugurà l'oficina el 26-3-84.

Sense entrar a valorar la seva actuació professional, interessa remarcar el suport que aquesta entitat i l'amic Tolo, han donat a la cultura i l'esport dintre el nostre poble. Recordam les Diades Culturals dels anys 1984, 85 i 86, de les que guarden molt bon record tots el que hi assistiren; el concert de piano que es donà el vespre del dia 26 d'agost de 1.984 a la clasta del Santuari de Consolació, a càrrec del pianista Antoni Pizà. La presentació la va fer el jove Delegat de La Caixa Bartomeu Vaquer, sent les seves paraules (que aquesta revista publicà) encara avui recordades per molts dels assistents.

Adeu Tolo.

ACAMPADA 1.986

Mallorca, per desgràcia, ha sofert en els darrers anys continus atacs contra la seva riquesa natural i el seu paisatge. Tenim molts de llocs on les construccions indiscriminades de xalets, hotels i apartaments fa que haguem de considerar amb més aplexi els llocs on encara resta intacta i sencera la grandesa i la bellesa que una natura respectada ens pot donar: és aquest el cas d'aquesta zona d'Artà, on cada any feim l'acampada. Aquí tenim...pins i mates, camamilla, càrrix, roques i algues a voler, ovelles i alguna cabra a lloura...

Per aquest motiu el grup de ball de Sant Joan, seguint la costum iniciada fa quatre anys, venim a Sa Duaia per disfrutar al llarg de deu dies dels aventatges que ens proporciona poder gaudir del contacte tan íntim amb la natura.

Més de trenta atlots i nines, i una dotzena llarga de majors, forem aquest any els que disfrutarem de les cristal·lines aigües de les platges de Cala Torta i Cala Estreta. L'ambient que reinà durant l'estada fou extraordinari i la participació a les diferents activitats i jocs, així com a les feines que diàriament es tenien que fer, foren dutes a terme pels grups i torns que s'organitzaren.

Ara ens queda fer molta feina i recuperar energies pel pròxim any.

A la platja de Cala Torta

Moment de la celebració de la missa

UN ASSASINAT A S'HOSIALET

Són les quatre del matí. En Toni ja fa una estona que no dorm. Està despert.

-M'aixecaré i aniré a matar un coní.

D'aquí a una hora el sol començarà a sortir per darrera les muntanyes de So'Na Moixa.

Es vespre abans, havia pujat damunt es puig des Zero, amb so missatge i es porqueret, per escoltar es canons i veure el foc. Ses notícies que arriben del Port de Manacor són confuses i alarmants.

Es dia abans varen passar molts de camions carregats de soldats i milicians.

En Toni s'ha acabat de posar ses espadenyes de roda d'auto que va deixar defora de la cambra perquè no fessin olor de peus i suor durant la nit.

Sent un tir, dos, tres. Tres tirs molt seguits, secs.

-Això és aprop!-, pensa En Toni, acabant-se de fermar les espadenyes.

-Crec que ha estat devers sa costa d'Hortella. I això no són tirs d'escopeta. Això són tirs de fusell o de pistola.- Ell coneix els tirs d'escopeta com a caçador.

-Hauran mort qualcú, es feixistes? Deu ser qualcú de per aquí? No pot ser que sigui de per aquí. Ningú no se posa en res. És ver que tots són republicans o d'esquerres.- I el seu pensament recorre els llocs de veïnats: Hortella, Cugulutx, Son Deixotta, Can Bon Jesús... -No, no pot ser ningú de per aquí. Són bona gent, no tenen enemics que jo sàpiga...

-Hi aniré. Per dins la garriga, arribaré a la costa d'Hortella. No me veuran. I si fos un santjoaner? I si fos un veïnat? Tenc de sebre que és ell i qui són els que l'han mort.

Comença a clarejar el dia. L'auba és vermeia, com a tenyida de sang.

En Toni pren costa a través, per dins la garriga, cap a la costa d'Hortella, caminant amb certa precaució, un poc separat de la carretera.

Afina un cotxe aturat, devora el garrover gros. S'hi acosta d'amagat, d'amagat, sense fer renou. Sent les converses i les rialles d'un grapat d'homes.

A l'endret del garrover gros les mates són grosses i espesses. S'hi acosta més.

Lo que veu el deixa astorat.

Un home jove està tombat dins la cuneta, Duu la camisa blanca. No li veu la cara. Té un presentiment.

-Prova d'aixecar-te ara -diu un dels feixistes, pegant una coça al cos sense vida.

-Mem si te n'aniràs -li diu un altre, i empeny aquell cadàver encara calent, amb so peu.

En Toni té un presentiment. No li veu la cara, però aquell cos, aquella camisa, li pareixen la d'un veïnat, li pareixen de...

-Oh Déu meu, quina desgràcia! Oh pobre mare seva!

El cos empès pel peu del feixista, dóna mitja volta. Damunt la camisa blanca hi ha tres taques fosques, grosses com la mà. Tres tirs al pit, tots tres mortals.

En Toni s'hi acosta més. Ja fa claror.

-Oh, no és En... Gràcies, Déu meu!

En Toni ira les cares dels assassins. No les coneix. No són homes de Sant Joan. Qui sap d'on són, tant el mort com els seus botxins?

Dins la seva engúnia, En Toni se n'alegra de no conèixer ni uns ni l'altre. Menos mal que no són santjoaners!

...

La noticia arriba prest a Sant Joan i a Vilafranca.

Hi arribaren dues cotxades de feixistes en cotxes requisats, com si arribassin a un ball.

Els assassins ja feia estona que havien fuit.

El mort no podia quedar assullà, dins la cuneta, davall el garrover gros.

Un carro que venia de la part de la costa d'Hortella, la bístia s'havia fet por, no volgué passar, abans que el carreter afinàs aquell bulto, un home jove, amb una camisa blanca, amb tres taques negres com el call de la mà al pit. La bístia adreà les orelles i girà en redó.

-El mort no pot quedar assuquí.

El davallaren per avall cap al sementer de les figueres albacors. Això està a més de cent passes de la carretera i està enfora de les cases

de s'Hostalet. Dins la garriga hi ha feixos de llenya taiada, llenya seca.

Noltros el cremarem. Noltros no en tenim sa culpa de que uns altres l'hagin mort. Diuen que el mort i els que l'han duit són d'Algaida. Que era un algaidí que fugia en bicicleta i anava a unir-se als rotjos que havien desembarcat al Port de Manacor.

Era ver? No, En Toni va veure el mort, va veure els seus assassins, però no va veure cap bicicleta.

-No cerquem res més. L'han deixat aquí i mos poden donar la culpa de que l'hem mort els de Sant Joan. L'hem de cremar com més prets millor.

Arrossegaren el cadàver, fent-li una corda, estirant-lo pels peus, fins baix de les figueres albacors, casi ran de la síquia que baixa de Son Deixotta.

Els dos més agossarats l'estireren de les cames. Els altres -eren dues cotxades- davallaren llenya, molta llenya, perquè sa carn humana és mala de cremar i no de quedar senya de res. Això no s'ha de sebre. Encara que no som noltros que tenim la culpa. No s'ha de sebre. Molta llenya i molt de foc.

-Duis unes pedres per pitjar sa llenya!

-Qui era? No ho sabem. Devia ser esquerrà, deien que era algaidí. Que no, que no era esquerrà, que no se posava en res, però era un poc fameller i li anava bé això de les dones; que era jove i molt ben plantat. Molt bona persona, però s'ho ha cercat, baldament no fos de dretes ni d'esquerres.

Arriba un altre cotxe. Ja just queda un caramull gros de cendra. Un dels que han arribat veu un bulto negre: deu esser el cap, el cap no s'ha cremat. Mal li surti el cervell! Pega una coça rorla a aquell bulto redó i negre. Ai! No és el cap, és una pedra. Ai! Ai! -gemega-. Tots els altres rieun, riuen, riuen fort.

....

La mare, l'esposa, la germana, la família, no sabran mai el lloc exacte d'aquesta tomba. Perquè no existeix una tomba. En el sementer de les figueres albacors de s'Hostalet, a on s'hi fan blat, ordi i faves, un any una cosa i un any s'altre, segons lo que toca.

Les aigües del setembre escamparen molta cendra i rentaren les pedres.

En Tomeu, es pareier major, que no va mai a missa, que diu que es capellans prediquen lo que no creuen, va traginar cap a la paret amitgera, una a una, aquelles pedres. Un parenostro per cada pedra, tal volta dos parenostros. Del caramull de cendra escampada a la paret, de la paret an es caremull de cendra.

En Tomeu pega fort amb les corretjades; no comprèn perquè les mules volten en aquell caramull de cendra. No volen trepitjar aquell caramull de cendra.

I En Tomeu, el pareier major de s'Hostalet, que no va mai a missa, cada any quan llaura el sementer de les figueres albacors, cada any resa un parenostro per aquell desconegut; cada any quan s'obrin el solcs, lo pareix que la terra, fresca que treu l'arada amb rodes, li pareix vermeia, tenyida de sang. I el dia que llaura aquell sementer no té ganes de dinar el migdia, ni de sopar el vespre.

En Toni, quan sent un tir dins la garriga de s'Hostalet, encara recorda amb una gropada d'angúnia aquella dematinada dels mes d'agost de l'any 36.

Així m'ho contà mon pare, al cel sia.

MIQUEL FLORIT HUGUET

Des de Sa Duaia (Artà) dedicat a M. Pino amb l'afecte que tenim tots per aquesta guapa joveneta.

COMUNIDAD AUTÓNOMA DE LAS ISLAS BALEARES

PORTOL: OLLES... I PEBRES

El meu poble ha estat anomenat des de sempre per la ceràmica, especialment les olles. Tothom sap que a Pòrtol fan olles, greixoneres i cossiols.

Però ja són menys els qui saben que al poble de les olles hi havia fins no fa molts d'anys un bon grepat de famílies que se dedicaven a l'elaboració de pebre, pebre bort i coent per fer sobrassada i bones llengonisses quan arribava el temps de matances.

Enrera quedava la collita de les messes i el rodolar rítmic dels carretons damunt les eres. A finals de juliol començava el pagès a batre ametles i ja amb la Mare de Déu d'Agost arribaven a Pòrtol els camions carregats de pebres vermells, menuts els dolços, que servirien per a fer el pebre bort, i llargs i prims els coents. Era el vespre tard o el damatí ben prest, abans de sortir el sol, quan se presentaven carregats els camions del Pla de Sant Jordi i Casablanca i, fins i tot, de Muro. Era aquest l'inici d'un procés d'elaboració del pebre rudimentari i primitiu, quasi arcaic i eminentment artesà: només ems els pebres i les mans.

Les saquetes de pebres que havien duit els camions se repartien en carros per les cases i s'abocaven dins la carrera o dins la mateixa casa. Les madones enfilaven l'agulla saquera amb fil d'empalomar i passaven gairebé tot el dia enfila que enfila per tal d'acabar la muntanya de pebres que tenien al seu costat. A aquesta feina d'enfilar també hi participaven nins i nines, majors i vells, i a l'horabaixa torna a enganxar els muls i hala, venga! a penjar els enfilolls per les façanes de les cases -cada un tenia una llargària d'uns quatre metres en doble i pesava devers deu quilos-... I el poble se vestia de festa amb tantes cases d'un vermell rabiós, com si posassin cara d'empegueïdes quan un turista perdut les treia fotografies.

Els pebres prenen el sol penjats a les façanes de les cases o estesos damunt reixetes al manco una setmana.

ESTAMPES POPULARS

PREMSA FORANA

Així començaven a perdre l'aigua. Però no era suficient, i més que a partir del setembre començava a caure qualche brusca i l'aigua els era mortal perquè els podria. Per aixó i per aconseguir que els pebres es rostissin calia enfornar-los. La imatge de l'home, en alt els braços estirats, ajupit el cap i quasi completament cubert d'enfilolls de pebres, semblava un Crist clavat que caminàs, tot tacat d'un vermell com de sang i de brutor. Era l'operació de despenjar els enfilolls, prèvia a la d'enfornar.

Els forns eren alts i tenien cabuda per a dos sostres a més de la planta baixa. Els dos sostres superiors estaven poblats de perllongues plenes de tatxes suficientment separades per permetre el pas de la calor fins a dalt de tot. En aquests sostres hi penjaven els anfilolls, i per aquest treball feia falta un home a dalt de tot, un altre enmig i un que portàs els enfilolls, a més del qui servia des del carro a la porta del forn. La part baixa del forn s'omplia també d'enfilolls o de reixetes que se col·locaven en uns suports amb rails de fusta. La calor pujava per unes tuberies que darrerament eren d'uralita però que antigament foren de ferro.

Al cap de vuit dies arribaven a la part més dura del procés. Es treien les reixetes i es despenjaven els enfilolls per picar-los, estesos en terra amb unes maces llargues que se podien emprar estant drets. La picada durava tot el dia i els pebres quedaven capolats a cop de maça. Especialment interessant era picar el pebre coent. Calia posar-se un mocador davant el nas com a mascareta i picar-lo dins senalles per tal d'evitar que s'esparguís amb el vent i pegàs els ulls.

Tot el pebre picat se porgava amb garbells per a decantar tots els capolls de la llavor i la molssa. Després se porgava encara una altra vegada per a llevar la polsina del pebre amb un sedàs.

A la fi, una vegada picada i porgada tota la fornada, les llavors i la molssa capolades passaven al molí

per a convertir-se en pebre bord i coent tal com el coneixem quan el posam a les sobrassades. El pebre cortia per la canaleta convertit en un producte bastant pesat i finíssim de color vermell. Però encara faltava la darrera fase en aquest procés llarguíssim. El pebre ja molt s'havia de cendre amb uns sedaços molt fins per tal d'eliminar qualsevol busca que no fos pebre.

Arribam així al final d'aquest procés artesà de producció del pebre. Ja estava a punt de comercialitzar i era servit als particulars i als industrials dels productes del porc. La temporada durava des de mitjan agost fins al novembre, ja en plena tardor, allà devers l'estiu de Sant Martí, quan a Mallorca es comença a fer matances.

Si un dia veniu a Pòrtol encara hi trobareu moltes olles, però només queda una família que faci pebre tal com ho hem descrit. Ja només en queda un dels molts que foren, desplaçats per les noves tècniques i les maquinàries. Pujant a Pòrtol, entrant per la part de Sant Maria, a mitjan costa, hi ha ca l'amo En Rafel Pinso. El seu fill Tomeu, ajudat pels al.lots i sa dona, mantén la tradició familiar de fer pebre bord i coent només pebre sense cap tipus d'additius ni colorant, cosa que els honra. I si hi veniu quan sigui la temporada encara podreu gaudir de l'espectacle, ja únic i quasi insòlit, dels pebres penjats a les cases. Per molts d'anys.

Pere Joan Amengual i Bestard
(PORTULA-Marratxí)
(Extractat de l'article inèdit: El Poble de les Olles, la Ciutat de la Pau i el Pebre).

CORRECCIÓ DE BARBARISMES

referents a:
COS I SALUT

Barbarisme	Forma correcta
ACIDES	acidesa, agrura
CANSANCI	cansament, fatiga
CEGO	cec
ENFERMEDAT	malaltia
ESCALOFRIO	calfred
ESGUINCE	esquinç
FLEMON	flegmó
JUANETE	galindó
LLAGA	nafra, úlcera
PESADILLA	malson
RESPIRO	alè, respir
VAHIDO	torn de cap

SUBVENCIONS ALS TARONGERS

El Ministeri d'Agricultura ha establert unes ajudes i subvencions per a la lluita contra la denominada "tristesca" del taronger i per millorar les varietats.

Aquestes ajudes, que s'han de sol·licitar abans del dia 15 d'octubre, van del 1 al 40 per cent.

Les varietats preferents són Navelate, Valencia Late, Hernandina i Fortuna. En reposició de faltes se dona un 40% i en plantacions noves un 33%. La subvenció per altres varietats, com hem dit, va del 0 al 20 per cent.

CONSELL INSULAR DE MALLORCA

BAUTIZO

El pasado 15 de agosto recibió el Sacramento del Bautismo el niño Juan Barceló Aguiló, hijo de Juan Barceló Matas, alcalde de Sant Joan, y de Francisca Aguiló Santandreu, nacido el 25 de noviembre pasado. La ceremonia religiosa se celebró en la iglesia parroquial de Porto Cristo.

NUESTROS PECADOS

Por Luis Pomar

No parece que pueda solucionarse en nuestro pa3s ningun mal heredado. Son endemicos en nuestro ser los problemas en que se encuentran aquellos que quieren potenciar la cultura o el deporte, dos facetas que institucionalmente van muy unidas y aunque se tendr3a que corregir este defecto de forma y fondo, ambas facetas coinciden a la hora de desarrollarse.

La frase de Cervantes "Con la iglesia hemos topado" es repetida a menudo por los intelectuales, o simplemente por aquellos que quieren entrar en 3ste o en el mundo del deporte.

En vez de ofrecerles facilidades se les pone trabas. No nos hemos conformado con pensar que en el resto del pa3s ocurre lo mismo para que en nuestra localidad no demos oportunidad a nuestros jvenes para la practica deportiva, o por aquellos que quieren potenciar la cultura.

Es de imaginar que si en cada lugar hubiera, por ejemplo un local destinado a las representaciones teatrales nuestro nivel intelectual aumentaria considerablemente, al igual que si hubiera recintos deportivos para poder respirar a tener en casa un familiar o un vecino que llevara el nombre de Sant Joan, por ejemplo por todo el mundo.

No pongamos ya m3s inconvenientes si queremos ser civilizados.

A aquellos que tienen como proposito aumentar el nivel intelectual y deportivo, demosles facilidades, les hemos de dar lugares para realizar sus proyectos, que las actividades no sean pretexto para enfrentamientos sino de uni3n s3lo asi superaremos nuestros pecados.

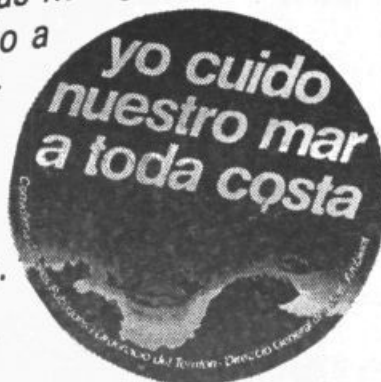

Ayúdanos a limpiar el Mediterráneo

12 - 168

Para mantener el Mediterráneo a flote, sigue siendo imprescindible la participación de todos. Ya sabemos cómo hacerlo, respetando ciertas normas mientras navegamos, en los puertos, en las playas... y recordando a quienes mantienen comportamientos anti-ecologistas que el buen estado de las costas es un beneficio para todos.

La Dirección General del Medio Ambiente continúa poniendo los medios.

GOVERN BALEAR
Conselleria d'Obres Públiques i
Ordenació del Territori.
Direcció General del Medi Ambient

2ª Campaña de protección del litoral balear

EL CANCER ES CURABLE

En la actualidad en el 40% de los casos.

ASOCIACION ESPAÑOLA CONTRA EL CANCER
JUNTA PROVINCIAL DE BALEARES

C/. Emilio Darder, Alcalde
07013 PALMA - Tels: 23 01 49 - 23 02 46

Para conseguirlo, son indispensables el DIAGNOSTICO PRECOZ y un tratamiento adecuado. Existen cinco localizaciones fáciles de detectar: Mama, Cuerpo de Utero (Endometrio), Cuello de Utero (Cérvix), Colon y Recto y Zona Otorrinolaringológica. La Junta Provincial de la Asociación Española contra el Cáncer en Baleares, ha abierto un CENTRO DE DIAGNOSTICO PRECOZ para estas cinco localizaciones. Decídetelo y utiliza gratuitamente estos servicios. Solicita un chequeo preventivo. Es un consejo de la Asociación Española Contra el Cáncer de Baleares. Y si quieres colaborar, hazte socio protector. Rellena esta solicitud y envíala a nuestras señas. Con tu ayuda, seguiremos prestando servicios.

APELLIDOS	NOMBRE	TELEFONO
DOMICILIO	POBLACION	
PROFESION	CUOTA ANUAL DE	PTAS. A PAGAR (1)
DOMICILIADA EN EL BANCO (2)		SUCURSAL
(1) Semestralmente, Anualmente.	CUENTA CORRIENTE N°:	LIBRETA DE AHORRO N°
(2) Se ruega el pago por Banco o Caja de Ahorros.		
Cuota media por socio y año: 1.800.- Pts.	Fdo.:	